

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudců Mgr. Milana Taubera a Mgr. Gabriely Bašné ve věci

žalobce: J. C.
bytem X, X

proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 1442/65, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 7. 2015, č. j. 49378/ENV/15

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 15. 7. 2015, č. j. 49378/ENV/15, a rozhodnutí Českého hydrometeorologického ústavu ze dne 17. 6. 2015, č. j. P15002105/117, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Českému hydrometeorologickému ústavu se nařizuje poskytnout žalobci do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku informace ve strojově čitelném formátu o denní průměrné teplotě a srážkách na všech měřicích stanicích Českého

hydrometeorologického ústavu za dobu, za kterou má tyto informace Český hydrometeorologický ústav k dispozici v elektronické podobě.

- III. Žalovaný je povinen do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 3 000 Kč.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 7. 2015, č. j. 49378/ENV/15, zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Českého hydrometeorologického ústavu (dále též „povinný subjekt“ nebo „ústav“) ze dne 17. 6. 2015, č. j. P15002105/117 (dále též „rozhodnutí I. stupně“). Povinný subjekt odmítl tímto rozhodnutím I. stupně dle § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, poskytnout žalobci informace na základě jeho žádosti ze dne 23. 3. 2015, kterou žádal o poskytnutí údajů o denní průměrné teplotě a srážkách ve všech měřicích stanicích Českého hydrometeorologického ústavu za celou dobu, za níž má ústav tyto informace v elektronické podobě, ve strojově čitelném formátu.
2. Povinný subjekt v dřívějším rozhodnutí ze dne 2. 4. 2015, č. j. P15002144/117, dospěl k závěru, že poskytnutí požadovaných informací je vyloučeno na základě § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona, neboť uvedené informace podléhají zákonu č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „autorský zákon“), a jejich poskytnutím by byla porušena práva třetích osob i povinného subjektu; toto rozhodnutí žalovaný zrušil rozhodnutím ze dne 20. 5. 2015, č. j. 35183/ENV/15. Následně ústav v rozhodnutí I. stupně shledal, že požadované informace se nevztahují ke smyslu a účelu informačního zákona a naměřené údaje nejsou informacemi podle informačního zákona. Povinný subjekt vysvětlil, že dostatečným způsobem zveřejňuje informace na webovém portále: www.chmi.cz. Přitom podrobně popsal rozsah zveřejněných dat i způsoby, jakými je shromažďuje a zpracovává. Údaje získané na stanicích jsou přenášeny do sběrného centra regionálních pracovišť a odtud do klimatologické databáze povinného subjektu, kde jsou na základě kontroly importovány do databáze. Zpracované informace jsou pro veřejnost publikovány na uvedených stránkách.
3. Data poskytuje povinný subjekt úplatně nebo bezúplatně na základě opatření Ministerstva životního prostředí ze dne 15. 6. 2014, č. 3/04 (dále jen „opatření č. 3/04“). Na bezúplatné poskytnutí informací mají nárok jen subjekty veřejné správy na základě příslušného zákona. Poskytování dat pro subjekty soukromého práva je vždy za úplatu na základě uvedeného opatření. Navíc povinný subjekt vytváří z naměřených hodnot údaje a databáze, které tvoří hmotný a nehmotný majetek ve smyslu zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále jen „zákon o majetku ČR“), který musí povinný subjekt dle § 14 odst. 3 zákona chránit. Jako správce dat a databází není oprávněn veškerý obsah bezplatně šířit mezi širokou veřejnost. Přitom dále odkazuje i na vládní nařízení č. 96/1953 Sb. a rozsudek Soudního dvora ze dne 15. 3. 2012, C-135/10. Zároveň uvádí § 88, § 89 a § 90 autorského zákona

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

4. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že povinný subjekt nemá povinnost poskytnout všechny údaje, které naplňují znaky definice v § 3 odst. 3 informačního zákona. Ve shodě s povinným subjektem dospěl k závěru, že požadované informace postrádají veřejnoprávní rozměr, neboť nemohou sloužit k veřejné kontrole činnosti povinného subjektu. Nejedná se o informace o činnosti povinného subjektu ve smyslu čl. 17 Listiny základních práv a svobod či informačního zákona, nýbrž se jedná o výstup činnosti vykonávané na základě vládního nařízení č. 96/1953 Sb. a zřizovací listiny vydané jako opatření č. 3/04. Ve znalosti požadovaných informací ze strany veřejnosti v požadovaném rozsahu a formě nelze spatřovat veřejný zájem a není dán ani legitimní zájem veřejnosti na seznámení se s požadovanými informacemi pro potřeby efektivní veřejné kontroly, což vyplývá i z § 4 daného nařízení. Služby povinného subjektu jsou poskytovány pouze pro úřední potřebu, jinak za úhradu.
5. Žalovaný se dále zabýval otázkou, jak mělo být s podanou žádostí žalobce naloženo. Přiklonil se k názoru, že žádost žalobce měla být odložena dle § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona, ale zvolení jiné formy v posuzovaném případě nemělo vliv na zákonnost. Žalovaný přisvědčil žalobcově výkladu § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona, ale povinný subjekt se jej v novém rozhodnutí nedovolával. Závěrem žalovaný konstatoval, že považuje za přílehlavý odkaz povinného subjektu na práva pořizovatele databáze.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

6. Žalobou podanou dne 24. 7. 2015 u soudu napadl žalobce nadepsané rozhodnutí. Žalobce považuje za mylný závěr správních orgánů, že nebylo možné informace poskytnout, neboť postrádají veřejnoprávní rozměr, v čemž odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu z dne 7. 5. 2009, č. j. 1 As 29/2009-59. Povinný subjekt požadované informace vytváří a uchovává na základě nařízení vlády č. 96/1953 Sb., případně opatření, protože informace vznikají na základě zákonného mandátu a plně se vztahují k jeho působnosti.
7. Podmínka veřejnoprávního charakteru informací není zákonným důvodem pro omezení práva na informace (nález Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. III. ÚS 156/02). Informace o teplotách a srážkách na území České republiky se bezprostředně dotýkají všech obyvatel země, vypovídají o životním prostředí, jeho stavu a změnách, tedy zjevně existuje značný veřejný zájem na jejich zveřejnění. Rovněž přístup k výsledkům povinného subjektu umožňuje kontrolu jeho práce. Pokud by povinným subjektem vytvářená a shromažďovaná data neměla mít veřejnoprávní rozměr, vyvstává otázka, proč žalovaný vůbec ústav provozuje a financuje skrze své rozpočty.
8. Žalobce dále uvádí, že nařízení vlády č. 96/1953 Sb. a opatření č. 3/04 nepředstavují komplexní úpravu realizace práva na informace (nález ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. III. ÚS 156/02), a proto se tyto normy při vyřizování žádosti neuplatní. Povinný subjekt může sice poskytovat zmíněné informace za úplatu podle podmínek, ale žalobce se může rozhodnout, že informace bude požadovat ve smyslu práva na informace. Právo na informace je přitom možné omezit pouze zákonem.
9. Co se týče autorskoprávní argumentace, žalobce uvádí, že informační zákon zvláštní práva pořizovatele databáze nepřebírá, a tak se nabízí otázka, zda vůbec může jít o důvod

pro omezení práva na informace. Autorskoprávní výjimky jsou v informačním zákoně navíc zakotveny kvůli ochraně práv a zájmů třetích stran, nikoli orgánů státu.

10. Žalobce proto ve smyslu § 16 odst. 4 informačního zákona navrhuje, aby soud zrušil napadené rozhodnutí i rozhodnutí I. stupně a povinnému subjektu přikázal přímé poskytnutí informací. Zároveň navrhuje přiznání náhrady nákladů řízení.
11. Ve vyjádření ze dne 11. 9. 2015 žalovaný trvá na zákonnosti a věcné správnosti napadeného rozhodnutí a rozhodnutí I. stupně, přičemž odkazuje na jejich odůvodnění. Žalovaný uvádí, že povinný subjekt je nepochybně veřejnou institucí, ale není vykonavatelem veřejné moci v obecném pojetí. Povinný subjekt není orgánem výkonné moci, jehož působnost by plynula ze zákona. Odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2009, č. j. 1 As 29/2009-59, je tak nepřipadný. Žalovaný se domnívá, že veřejnoprávní charakter informace je předpokladem pro uplatnění práva na informace podle informačního zákona, přičemž tyto informace jej nemají, byť jsou získávány ve veřejném zájmu.
12. Žalovaný dále obsáhle popisuje činnost povinného subjektu jako subjektu veřejné správy, který hospodaří s prostředky z veřejného rozpočtu a plní své zákonné povinnosti zveřejňováním výstupů na svých stránkách. Náročnost sběru dat a jejich zpracování se projevuje ve zhodnocení daných informací, které jsou předmětem soukromého majetkového práva ústavu. Se všemi výstupy úřad hospodaří na základě zákona o majetku ČR jako s nehmotným majetkem, který povinný subjekt vytváří, zhodnocuje a trvale udržuje pro další generace. Povinný subjekt nakládá s daty s péčí řádného hospodáře a distribuuje je v režimu soukromého práva. Povinný subjekt nemůže vystupovat při svém hospodaření tak, že bude poskytovat každé osobě příslušná data s odkazem na informační zákon. Žádost žalobce neslouží ke kontrole ústavu. Povinný subjekt je oprávněn hospodařit s daty na základě nařízení č. 96/1953, opatření č. 3/04 a zákona o majetku ČR.
13. Žalovaný uvádí, že data a produkty, které povinný subjekt prodává, nelze označit za informace, které mají být bezplatně poskytovány veřejnosti na základě informačního zákona. Veřejnost má přístup k širokému spektru dat na stránkách povinného subjektu. Na pozadí zákonné úpravy jsou data poskytována orgánům státní správy. Veškeré poskytování předmětných dat se děje v režimu soukromého nikoli správního práva. Uživatelé a objednatelé jsou smluvně vázáni licenčními smlouvami. Určitá data povinného subjektu také pochází z mezinárodních zdrojů, na které se váží přísná licenční ustanovení. Poskytnutí takových dat by mohlo povinnému subjektu uškodit. Pokud by bylo žalobcově žádosti vyhověno, mohlo by dojít ke ztrátám z veřejného rozpočtu, neboť by povinný subjekt mohl být žalován smluvními partnery i ze zahraničí a došlo by k porušení dobrého jména České republiky. Také by došlo k zásahu do právní jistoty všech smluvních vztahů a reálně by mohlo dojít i k vracení finančních dotací z unijních i jiných fondů, což by vedlo ke zrušení mnoha výzkumných projektů. Podle názoru žalovaného je nutné zohlednit i tyto okolnosti.
14. Ohledně databázi žalovaný uvádí, že s tvorbou databáze jako investice je spojena i možnost jejího zužitkování (§ 90 autorského zákona). Povinný subjekt je příspěvkovou organizací, u níž se předpokládá, že svou činností produkuje výnosy. Žalovaný ale nevycházel v napadeném rozhodnutí z toho, že nemůže vyhovět žádosti žalobce podle autorského zákona, ale přisvědčil pouze názoru povinného subjektu, že žádost žalobce se nevztahuje k vyřízení podle informačního zákona.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

15. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
16. V replce ze dne 5. 10. 2015 žalobce setrvává na svém žalobním návrhu a tvrdí, že nadpoloviční část příjmů povinného subjektu je tvořena příjmy od dalších subjektů státního rozpočtu, tedy argument možným dopadem na státní rozpočet při zveřejnění informací není validní. Žalobce navrhuje provést důkaz seznamem všech odběratelů povinného subjektu v roce 2014.

III.

Posouzení žaloby

17. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
18. Soud rozhodl ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, protože žádná ze stran s takovým postupem nevyjádřila nesouhlas. Dostatečným podkladem pro vydání tohoto rozhodnutí byl správní spis, protože soud nemusel provádět dokazování.
19. Žaloba je důvodná.
20. Předmětem sporu je poskytování dat shromažďovaných Českým hydrometeorologickým ústavem o denní průměrné teplotě a srážkách na všech jeho měřicích stanicích za celou dobu, za níž má ústav tyto informace v elektronické podobě k dispozici, a to ve strojově čitelném formátu. Jinými slovy se jedná o otázku, zda má veřejnost podle platné právní úpravy právo na bezplatný přístup k informacím o počasí nad rámec dat zveřejňovaných na webových stránkách povinného subjektu.
21. Podle čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod *státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.*
22. Podle čl. 35 odst. 2 Listiny základních práv a svobod *každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.*
23. Podle § 2 odst. 1 informačního zákona *povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.*
24. Podle § 2 odst. 3 informačního zákona *zákon se nevztahuje na poskytování informací o údajích vedených v centrální evidenci účtů a v navazujících evidencích, informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví, a dalších informací, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.*
25. Podle § 3 odst. 3 informačního zákona *informací se pro účely tohoto zákona rozumí jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního.*
26. Před samotným věcným posouzením předloženého případu považuje soud za podstatné vymezit povahu a postavení Českého hydrometeorologického ústavu, aby bylo nesporné jeho postavení povinného subjektu dle § 2 odst. 1 informačního zákona (srov. rozsudek

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2014, č. j. 9 As 56/2014-28, bod 13 a 14; všechna rozhodnutí jsou dostupná na: www.nssoud.cz). Ústav byl zřízen vládním nařízením č. 96/1953 Sb. jako ústřední ústav pro obor meteorologie, klimatologie a hydrologie. V současné době je zřizovatelem ústavu Ministerstvo životního prostředí na základě § 53 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, a § 54 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. Ústav je příspěvkovou organizací, jejíž charakter a úkoly vymezuje zřizovací listina vydaná ve formě opatření Ministerstva životního prostředí. Přitom na ústav pomatuje i zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, podle jehož § 19 odst. 6 je ústav podřízen Ministerstvu životního prostředí.

27. Co se týče působnosti ústavu, z opatření č. 3/04 vyplývá, že základním účelem ústavu je „[...] je vykonávat funkci ústředního státního ústavu České republiky pro obory čistota ovzduší, hydrologie, jakost vody, klimatologie a meteorologie, jako objektivní odborné služby poskytované přednostně pro státní správu“. V kontextu tohoto poslání pak opatření č. 3/04 vymezuje řadu činností spočívajících převážně v monitorovací, měřicí, analytické, výzkumné a informační činnosti ústavu. Ohledně vymezení činnosti ústavu dalšími právními předpisy soud uvádí, že ústav například zabezpečuje předpovědní a hlásnou povodňovou službu (§ 73 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., vodní zákon) včetně následného vyhodnocování povodní (§ 76 odst. 3 vodního zákona). Řada zákonů pak ukládá orgánům veřejné správy povinnost poskytovat ústavu hydrologické informace k plnění jeho úkolů.
28. Pro rozhodnutí otázky, zda je určitý subjekt veřejnou institucí vymezil Ústavní soud kritéria ve své judikatuře (nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. III. ÚS 686/02; ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06; všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>). V nálezu sp. zn. I. ÚS 260/06 Ústavní soud mimo jiné konstatoval, že je třeba „[...] reflektovat skutečnost, že se v činnosti mnoha institucí prolínají aspekty soukromoprávní s veřejnoprávními a rozhodující pro kvalifikaci instituce jako veřejné či soukromé potom je, které aspekty převažují. Zařazení zkoumané instituce pod instituci veřejnou či instituci soukromou tak musí vyplývat z „převahy“ znaků, jež jsou pro instituci veřejnou či soukromou typické“. Za relevantní hlediska pro určení, zda se jedná o instituci veřejnou či soukromou, Ústavní soud označil: (i) způsob vzniku (zániku) instituce (z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního úkonu); (ii) hledisko osoby zřizovatele (tedy zda je zřizovatelem instituce stát či nikoli); (iii) subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (tj. zda dochází ke kreaci orgánů státem či nikoli); (iv) existence či neexistence státního dohledu nad činností instituce; (v) veřejný nebo soukromý účel instituce (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2011, č. j. 1 As 114/2011-121, č. 2494/2012 Sb. NSS).
29. Soud na základě výše uvedených podmínek shledal, že ústav je veřejnou institucí zřízenou k zajišťování hydrometeorologických služeb pro veřejné účely. Konkrétně z hlediska členění a organizace veřejné správy je Český hydrometeorologický ústav veřejným ústavem, tedy *souhrnem věcných a osobních prostředků, s nimiž disponuje subjekt veřejné správy za účelem trvalé služby zvláštnímu veřejnému účelu* (Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 110). Ústav byl zřízen na základě nařízení vlády č. 96/1953 Sb. a v současnosti je jeho zřizovatelem Ministerstvo životního prostředí, tedy jeho zřízení je založeno na veřejnoprávním úkonu a jeho zřizovatel je orgán veřejné moci. Statutárním orgánem ústavu je ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr životního prostředí. Ústav je nakonec podřízen ministerstvu a v rámci své působnosti

zajišťuje služby na úseku hydrometeorologie zejména státním orgánům. Jelikož všechny podmínky nasvědčují tomu, že ústav je veřejnou institucí, je také dle § 2 odst. 1 informačního zákona povinným subjektem, a proto se na něj vztahují povinnosti stanovené informačním zákonem. Zároveň je dána k přezkumu aktů vydaných na základě uvedeného zákona pravomoc soudů ve správním soudnictví. Soud se tak mohl případem zabývat po věcné stránce.

30. Žalobce předně namítá, že požadované informace (data o průměrných srážkách a teplotách) se vztahují k působnosti povinného subjektu.
31. Soud nejprve odmítá přesvědčení žalovaného, že pokud by požadované informace, byť jimi ústav nesporně disponuje, nespadaly pod informační zákon, bylo by možné žádost o informace odložit dle § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona. Přesvědčení povinného subjektu o tom, že požadovaná informace nespadá pod režim informačního zákona, jej totiž nezabavuje povinnosti vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti (§ 15 odst. 1 informačního zákona) podané v režimu tohoto zákona. Závěr o tom, že se v určité věci jedná o informaci, kterou není možné poskytnout v režimu informačního zákona, v sobě již zahrnuje věcné posouzení žádosti, jež musí být možné přezkoumat v odvolacím, případně v navazujícím soudním řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2009, č. j. 2 As 44/2008-72). Ústav tak postupoval procesně správně, pokud rozhodl dle § 15 odst. 1 informačního zákona za situace, kdy shledal určité důvody pro neposkytnutí informací. Otázka věcné správnosti jeho postupu je posouzena níže.
32. Soud dále konstatuje, že mezi stranami není sporná skutková stránka sporu, že ústav požadovanými informacemi disponuje. Ostatně se jedná o náplň činnosti ústavu, který má dle bodu 3.2 opatření Ministerstva životního prostředí č. 3/04 povinnost *zřizovat a provozovat státní monitorovací a pozorovací síť pro sledování kvantitativního a kvalitativního stavu atmosféry a hydrosféry a příčin vedoucích k jejich znečišťování nebo poškozování*. Součástí takového monitoringu jsou i výstupy týkající se denní průměrné teploty a srážek konkrétních míst.
33. Jestliže ústav takovými daty disponuje, nelze přijmout závěr zastávaný žalovaným, že se nejedná o informace vztahující se k jeho působnosti. Pojem *informace vztahující se k působnosti povinného subjektu*, zakotvený v § 2 odst. 1 informačního zákona, je třeba vykládat tak, že k působnosti povinného subjektu se vztahují zpravidla všechny informace, které má objektivně k dispozici (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2009, č. j. 1 As 29/2009-59). Přitom informace, které je povinný subjekt zavázán poskytnout, jsou takové informace, které jsou v dispozici povinného subjektu k okamžiku podání žádosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2011, č. j. 6 As 33/2011-83), což požadované informace nesporně byly. Soud odmítá konstrukci žalovaného, že věcný rozsah informačního zákona zahrnuje pouze takové informace, které mají veřejnoprávní charakter. Naopak povinnost povinných subjektů poskytovat informace je daleko širší, neboť, i když určitou informací nemají povinnost disponovat, ale přesto se taková informace nachází fakticky v jejich dispozici, jsou povinny ji poskytnout, pokud není dána některá ze zákonných výluk (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2015, č. j. 6 As 136/2014-41, č. 3223/2015 Sb. NSS). Zjednodušeně řečeno, podstatné je prakticky jen to, zda povinný subjekt určité informace má ve své dispozici (popř. je povinen je mít), aby se jednalo o informace ve smyslu informačního zákona.

34. Pokud jde o judikaturu, kterou žalovaný cituje, soud se s ním ztotožňuje v závěrech, že právo na informace zakotvené v čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod má veřejnoprávní charakter i že jedním z jeho účelů je zajištění dalšího kontrolního mechanismu výkonu veřejné moci. Z jednotlivých ustanovení informačního zákona však nelze dovodit, že by omezoval poskytování informací pouze na informace veřejnoprávního charakteru, jak ostatně vyplývá i ze závěrů výše citované judikatury. Žalovaný citovanou judikaturu vykládá účelově, neboť například z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2009, č. j. 1 As 29/2009-59, jasně vyplývá, že povinný subjekt poskytuje zpravidla všechny informace, které má k dispozici, přičemž výluky zakládají toliko zákonné důvody uvedené v § 7 až § 11 informačního zákona, jejichž naplnění žalovaný nyní neprokázal.
35. Soud shledává i jistou paralelu s případem, kdy Nejvyšší správní soud posuzoval otázku, zda je možné získat české technické normy na základě žádosti podle informačního zákona. Ačkoli Ministerstvo průmyslu a obchodu argumentovalo podobně jako nyní žalovaný, že se nejedná o informace ve smyslu informačního zákona a že technické normy jsou běžně poskytovány za úplat, Nejvyšší správní soud dospěl ve vztahu k technickým normám ve stavebnictví k závěru opačnému. Byť může být přístup k technickým normám standardně hrazen, není tím vyloučen přístup podle informačního zákona (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2015, č. j. 1 As 162/2014-63, č. 3276/2015 Sb. NSS). Tato argumentace platí s přihlédnutím ke specifitě této věci (*mutatis mutandis*) i pro případ poskytování informací o počasí. Zásadní odlišnost spočívá jen v tom, že v nyní posuzovaném případě nemá ústav zákonný podklad pro to, aby poskytoval své služby za úplat (srov. *a contrario* § 5 odst. 6 zákona č. 22/1997 Sb., technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů). Jeho postavení je tak založeno jen na právních aktech podzákonné síly a na interních aktech, které nemohou přirozeně překonat povinnosti stanovení informačním zákonem.
36. Soud dále uvádí, že ačkoli žalobcem požadované informace o počasí nemusely mít veřejnoprávní rozměr, aby je byl ústav povinen poskytnout, soud přesto shledal, že tento rozměr mají. Žalobce nepožadoval po povinném subjektu nic jiného než detailní informace o vývoji počasí v České republice (stavu denních teplot a srážek na jednotlivých měřicích místech za dobu, co existují záznamy v elektronické podobě). Změny počasí, klimatické proměny, stav životního prostředí a jeho ochrana jsou nesporně tématy, která jsou vlastní nejen obyvatelům České republiky, ale i Evropy či světa vůbec. V České republice je právo na přístup k informacím o životním prostředí základním právem (čl. 35 odst. 2 Listiny). Přitom právo na informace je důležitým předpokladem pro to, aby se lidé také mohly domáhat svého práva na příznivé životní prostředí (čl. 35 odst. 1 Listiny). Pouze na základě podrobných informací o životním prostředí je veřejnost schopna poznat jeho stav, uvědomovat si v čase jeho proměny, přijmout odpovědnost za jeho kvalitu a činit kvalifikovaná rozhodnutí k jeho ochraně. Úplné informace o vývoji počasí, respektive z toho vyplývající informace o životním prostředí, musí být ze své podstaty přístupné na vyžádání bezplatně už jen proto, že přístup k jejich obsahu nemůže být závislý na finančních příjmech a sociálním statusu jednotlivce.
37. Ve světle výše uvedeného je značně problematické, pokud ústav, byť se jedná výlučně o veřejnou instituci, jejíž účel je poskytovat veřejné služby, člení získaná a zpracovaná data o počasí na ta, která zpřístupní v omezeném rozsahu všem, a ta, která poskytne privilegovaným subjektům v širším rozsahu za úplat. Ustanovení čl. 35 odst. 2 Listiny ani žádný zákon (srov. čl. 41 odst. 1 Listiny) žádnou takovou diferenciaci nepřipouští.

38. Ani argumentaci žalovaného v jeho vyjádření k žalobě nelze přijmout. Na jednu stranu žalovaný deklaruje, že ústav shromažďuje data ve veřejném zájmu, na druhou stranu však obhajuje omezení přístupu k těmto datům, aby byla možná jejich komercializace, která ze své povahy slouží převážně zájmu soukromému. Pochybná je i argumentace, že ústav vytváří, zhodnocuje a trvale udržuje data o počasí jako hodnotný statek pro další generace, když přístup k těmto úplným datům ústav veřejnosti neumožňuje. Není zjevné, komu by měl takový statek přinášet užitek, pokud ne právě široké veřejnosti.
39. Žalobce dále uvádí, že nařízení vlády č. 96/1953 Sb. a opatření žalovaného č. 3/04 nepředstavují komplexní úpravu realizace práva na informace.
40. Soud i v této námitce dává žalobci zcela za pravdu. Aniž by soud musel hlouběji posuzovat obsah těchto podzákonných a interních aktů, konstatuje, že aplikaci informačního zákona nemůže přirozeně vyloučit předpis nižší právní síly či interní akt řízení. Jinými slovy, důvody pro neposkytnutí informace je možné hledat jen v informačním zákoně nebo v jiných zákonech, nikoli ale v podzákonných předpisech a interních aktech.
41. Pokud se žalovaný dovolává § 4 nařízení vlády č. 96/1953 Sb., podle něhož ústav poskytuje služby pro úřední potřebu, soud konstatuje, že dané nařízení má nižší právní sílu než informační zákon. Obdobný závěr platí i pro opatření č. 3/04, které dokonce ani není právním předpisem. Přirozeně ústavu nic nebrání, aby jako příspěvková organizace poskytoval určité služby za úplatu; tím však nemůže být vyloučeno, aby zároveň dostál i svým povinnostem plynoucím z informačního zákona.
42. Žalobce závěrem namítá, že se v posuzovaném případě nepoužije právní úprava ochrany pořizovatele databází ve smyslu autorského zákona.
43. Soud na úvod uvádí, že ochrana autorských práv třetích osob je jednou ze zákonných výluk, která může vést až k odmítnutí poskytnutí informací [§ 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona]. Správní soudy v minulosti dospěly například k závěru, že právní analýza vytvořená na objednávku povinného subjektu je autorským dílem, a proto se uplatní výluka z povinnosti poskytovat informace (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2016, č. j. 3 As 159/2015-32).
44. V nyní posuzovaném případě je však argumentace autorským právem ze strany žalovaného jednak nadbytečná, jednak nepřipadná. Soud nejprve poukazuje na skutečnost, že žalovaný a ústav sice částečně argumentovali možným dotčením autorských práv, zároveň ale neodmítli poskytnout informace dle § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona. Soudu není zřejmý smysl takové argumentace, pokud nesměřovala k aplikaci příslušné právní normy. Ze správního spisu je zřejmé, že ústav odmítl žádost žalobce na základě citovaného ustanovení rozhodnutím ze dne 2. 4. 2015, č. j. P15002144/117, které ale žalovaný zrušil rozhodnutím ze dne 20. 5. 2015, č. j. 35183/ENV/15. Pokud se v dalších rozhodnutí ústav ani žalovaný nesnažili o odmítnutí žádosti o informace z důvodu ochrany práv autorských, je související argumentace nadbytečná. Soud proto jen na okraj uvádí, že § 11 odst. 2 písm. c) informačního zákona je orientován na ochranu autorských práv třetích osob, nikoli povinných subjektů.
45. Co se týče ochrany práv souvisejících s vytvořením databáze, soud uvádí, že žalobce žádal po ústavu poskytnutí toliko dat (zaznamenaných informací o počasí), nikoli celé databáze, v níž budou data o počasí uspořádána. Autorskoprávní ochrana se přitom vztahuje na databázi, nikoli na její obsah (srov. čl. 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady

96/9/ES, o právní ochraně databází). Data o počasí, jejichž základ spočívá v prostém zaznamenávání výsledků pozorování a měření (výsledky monitoringu), lze s jistou mírou abstrakce připodobnit ke kontrolním zjištěním (výsledkům pozorování ze strany kontrolního orgánu), které se běžně podle informačního zákona poskytují (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2014, č. j. 4 As 203/2014-28). Pro názornost soud dále uvádí, že požadovaná informace má velmi prostou formu, neboť obsahuje pro každou měřicí stanici jen tyto údaje: (i) specifikování měřicí stanice, (ii) průměrné denní teploty podle jednotlivých záznamů v čase, (iii) průměrné srážky podle jednotlivých záznamů v čase, soud se tedy nedomnívá, že by takový přehled podléhal autorskoprávní ochraně. Soud doplňuje, že informační zákon neposkytuje žádnou ochranu databázím vytvářeným povinnými subjekty tím, že by zakládal v té oblasti zákonnou výlukou. Nadto nelze přehlédnout, že žalobce nepožaduje poskytnutí databáze jako takové, ale jen výstupy z ní, které samy o sobě být předmětem ochrany autorského práva být nemohou. Lze dodat, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2017, č. j. 3 As 292/2016, mají povinné subjekty poskytovat výtahy z vlastních databází.

46. Pokud jde o další argumenty, které vznášejí žalovaní ve svém vyjádření, soud uvádí, že správní rozhodnutí musí obstát samo o sobě a není možné jeho odůvodnění doplnit či zhojit skrz vyjádření učiněné v soudním řízení. Soud se však jimi přesto alespoň ve stručnosti zabýval.
47. Pokud žalovaný uvádí, že ústav nakládá rovněž daty ze zdrojů, které nenáleží do vlastnictví ústavu, je nutné předně uvést, že dané tvrzení je zcela nekonkrétní a nijak nepodložené a není vůbec usouvztažněno k informacím požadovaným žalobcem, které se týkají výlučně měřících stanic povinného subjektu. Soud nadto konstatuje, že i tato data podléhají právu na informace, pokud není ve vztahu k nim dána určitá zákonná výluka. Pokud se ústav domníval, že ve vztahu k části informací byla dána jiná zákonná výluka, nic mu nebránilo v tom, aby část informací vydal a o jiných informacích rozhodl v souladu se zákonnými výlukami tak, že jejich poskytnutí odmítne, což ale ústav neučinil. Pokud se žalovaný při poskytnutí informací obává dotčení práv duševního vlastnictví třetích osob, je tato obava lichá, neboť informační zákon mu již v současném znění umožňuje jednotlivé informace diferencovat. Pro takový postup je však nutné řádné odůvodnění založené na zákonných důvodech.
48. Co se týče komerční činnosti ústavu, soud připouští, že může být narušena, neboť ústav má jako povinný subjekt povinnost poskytovat informace ve své působnosti pořadem informačního zákona bezúplatně (mimo případy dle § 17 informačního zákona). Dotčení ekonomických zájmů ústavu však není zákonným důvodem, který by ospravedlňoval odepřít poskytnutí informací. Celá argumentace žalovaného je tak bezpředmětná, pokud se neopírá o příslušné zákonné ustanovení. Soud připomíná, že ústav je předně veřejná instituce zřízená orgánem státu, což předurčuje jeho hlavní účel. Veškeré komerční aktivity ústavu jsou až druhotné a nemohou ovlivňovat výkon jeho jiných zákonných povinností. Pokud žalovaný uvádí, že ústav poskytuje informace bezúplatně jen v zákonem stanovených případech a že v ostatních případech je poskytuje v režimu soukromého práva, soud uvádí, že tyto „zákonem stanové případy“ definuje právě i informační zákon. Otázka financování činnosti ústavu nemůže mít vliv na výklad jeho povinností v kontextu informačního zákona, neboť uvedený zákon takové kritérium nezná.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

49. Soud uvážil, že žaloba je důvodná, a proto napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), a to včetně rozhodnutí I. stupně, neboť jsou splněny podmínky pro přímé nařízení poskytnutí požadovaných informací (§ 16 odst. 4 informačního zákona). Povinný subjekt poskytne žalobci požadované informace do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Soud nařídil přímé poskytnutí informací, protože z napadeného rozhodnutí ani z rozhodnutí I. stupně nevyplynají žádné důvody pro odmítnutí žalobcovy žádosti. Přitom takové důvody soud neshledal ani z předloženého správního spisu ani z vyjádření žalovaného před soudem. Autorskoprávní ochrana požadovaných dat o počasí je vyloučena, neboť se jedná toliko o výsledky monitoringu a o výstupy z databází. Tímto charakterem dat o počasí z měřicích stanic ústavu je pak dáno, že je pojmově vyloučeno dotčení práv třetích osob plynoucích z duševního vlastnictví.
50. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V řízení měl plný úspěch žalobce, a proto soud rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení částku ve výši 3 000 Kč do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Výše nákladů řízení o žalobě sestává ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč [položka 18 bod 2 písm. a) sazebníku poplatků k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. Jiné náklady žalobce nedoložil ani netvrdil.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 27. června 2018

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.